

Europos
Komisija

EUROPOS SOCIALINIS FONDAS INVESTICIJOS Į ŽMONES

Apie fondą ir jo vaidmenį

Nei Europos Komisija, nei joks jai atstovaujantis asmuo negali būti laikomi atsakingais už šiame leidinyje esančios informacijos panaudojimą.

© Viršelio nuotrauka: iStockphoto

Naudoti ar dauginti nuotraukas, kurios pagal autoriaus teises nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus autoriaus teisių turėtojo (-ų) leidimą.

Europe Direct – tai paslauga, padėsianti Jums rasti atsakymus į klausimus apie Europos Sąjungą

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Kai kurie mobiliojo ryšio operatoriai neteikia paslaugos skambinti 00 800 numeriu arba šie skambučiai yra mokami.

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.

Ji pasiekama per EUROPA serverį (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys bei santrauka pateikiami šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2012

ISBN 978-92-79-23811-6

doi:10.2767/64532

© Europos Sąjunga, 2012

Leidžiama dauginti, nurodžius šaltinį.

Printed in Belgium

SPAUDINTA POPIERIUJE, BALINTAME NENAUDOJANT ELEMENTINIO CHLORO (ECF)

KAS YRA EUROPOS SOCIALINIS FONDAS?

Europos Sąjunga siekia sukurti daugiau ir geresnių darbo vietų bei integruotą visuomenę. Šiais tikslais grindžiama strategija „Europa 2020“, ES skatinanti pažangų, tvarų ir integracinį augimą. Šis iššūkis yra dar svarbesnis dabartinėmis ekonominėmis aplinkybėmis.

Užimtumo skatinimas

ESF yra pagrindinė Europos priemonė, skatinanti užimtumą, padedanti žmonėms gauti geresnius darbus ir užtikrinanti sąžiningesnes galimybes įsidarbinti visiems ES piliečiams. Fondas viso to pasiekia investuodamas į žmogiškąjį kapitalą, kuris yra būtina konkurencingos darbo jėgos sąlyga. ESF skiriami 10 milijardų eurų per metus gerina darbo perspektyvas milijonams Europos gyventojų, ypačingą dėmesį skiriant asmenims, kuriems sunkiau įsidarbinti, pavyzdžiui, jauniui arba vyresniems darbuotojams. Šis dėmesys nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms padeda stiprinti „socialinę įtrauktį“ ir rodo, kaip reikšmingai užimtumas padeda žmonėms integruotis į visuomenę bei kasdieninį gyvenimą.

Projektai žmonėms

ESF nėra įdarbinimo agentūra ir darbų nereklamuoja. Tačiau fondas finansuoja ES šalyse vykdomus projektus, skirtus padėti milijonams žmonių įsidarbinti. Fondas siekia šio tikslo, skirdamas pinigų dešimtims tūkstančių vietinių, regioninių ir nacionalinių užimtumą skatinančių projektų visoje ES: pradedant mažais projektais, kuriuos vykdo vietinės labdaros organizacijos, padedančios neįgaliesiems rasti tinkamą darbą, ir baigiant šalies mastu įgyvendinamais projektais, skatinančiais visų gyventojų profesinį mokymą. ESF projektai skiriasi pobūdžiu, dydžiu bei tikslais ir tenkina įvairių tikslinių grupių poreikius. Kai kurie skirti švietimo sistemoms, mokytojams ir mokiniams, kiti – jauniems bei pagyvenusiems darbo ieškantiems asmenims, tretieji – įvairiomis sąlygomis dirbantiems potencialiems verslininkams. ESF dėmesio centre visada yra žmonės.

ESF - KAIP IR KAM FONDAS PADEDA

Fondas solidarumui

Neturtingesniuose Europos regionuose gyvena 35% visų Europos piliečių, kuriems numatyta daugiau nei du trečdaliai ESF biudžeto, o likęs trečdalis skiriamas turtingesniems regionams. Taigi, nors ESF paramą gauna visos šalys ir regionai, daugiau gauna tie, kuriems finansavimo reikia labiausiai. Ir šis finansavimas daro didžiulį poveikį. Kiekvienais metais ESF padeda apie 11 milijonų žmonių. Iš jų daugiau nei 7 milijonai yra bedarbiai arba neaktyvūs, 5,7 milijono yra moterys, o daugiau nei 3 milijonai yra jaunesni nei 25 metų. Beveik 1 milijonas yra imigrantai arba etninių mažumų atstovai, pavyzdžiui, romai, o 400 000 yra neįgalūs asmenys. Esant aukštam nedarbo lygiui, ESF lėšos realiai padidina žmonių galimybes gauti darbą ir pagerinti savo gyvenimo lygį.

Prioritetų nustatymas

Europos Komisija kartu su ES šalimis nustato ESF prioritetus ir fondo išteklių paskirstymą. Vieni projektai skatina darbuotojų ir įmonių prisitaikymą, mokydami naujų gebėjimų

ir naujų darbo metodų, kiti labiau stengiasi pagerinti galimybes įsidarbinti: padeda jauniems žmonėms pereiti iš mokyklos į darbo rinką arba apmoko mažiau kvalifikuotus darbo ieškančius asmenis. Daugelio ESF projektų pagrindinis tikslas yra profesinis mokymas ir mokymosi visą gyvenimą galimybės, siekiant suteikti žmonėms naujų gebėjimų.

Darbas partnerystėje

ESF veiklą apibrėžia ir stebi ES kartu su nacionalinės ir regioninės valdžios institucijomis bei socialiniais partneriais: profesinėmis sąjungomis ir darbdavių asociacijomis. ESF projektus vykdo įvairios organizacijos: viešosios įdarbinimo agentūros, labdaros organizacijos ir socialinės įmonės, profesinių mokymų rengėjai – vieni arba bendradarbiaudami tarpusavyje. Svarbu yra tai, jog lėšos paskirtoms vietinė situaciją išmanančioms organizacijoms, kurios gali geriausiai išnaudoti šiuos išteklius ir pagerinti žmonių įsidarbinimo galimybes ir perspektyvas.

© Getty Images

KOKĮ VAIDMENĮ ATLIEKA ESF

Darbo vietų ir galimybių įsidarbinti užtikrinimas

Užklupus finansų krizei, teko sustiprinti pastan-gas išsaugoti darbo vietas, o jas praradusiems žmonėms padėti greitai susirasti kitą darbą. Krizė kelia grėsmę daugeliui organizacijų ir darbuotojų, todėl ESF nemažai savo veiklos nukreipė į užimtumo rėmimą. Įmonėse, kuriose darbo valandos buvo sumažintos, ESF progra-mos remia darbuotojus, dalyvaujančius moky-muose, kad šie pagerintų savo kvalifikaciją ir būtų naudingesni darbdaviams. Tais atvejais, kai darbo praradimas neišvengiamas, ESF gali padėti darbuotojams įgyti naujų darbdaviams svarbių gebėjimų, kad darbuotojai galėtų greitai grįžti į darbo rinką.

Aplinką tausojančios ir augimą skatinančios darbo vietos

Ispanijoje vykdomoje „Aplinką tausojančių darbo vietų“ progra-moje dalyvauja 28 000 darbuo-tojų, kurie įgis besikeičiančioje ekonomikoje būtinų aplinko-saugos gebėjimų ir kvalifikaciją. Pirmenybė teikiama darbuo-tojams, dirbantiems įmonėse ir sektoriuose, kuriems gresia restruktūrizavimas, kad jie galėtų greitai grįžti į darbo rinką. Ši pro-grama taip pat skatina naujų aplinką tausojančių bendrovių kūrimąsi, suteikdama paramą apie 1 000 naujų įmonių.

Mokymo gebėjimai Latvijoje

Sumažinus viešojo sektoriaus išlaidas, Latvijoje pradėtas „Mokytojų ugdymo“ projektas, kuriame apie 22 000 pedagogų turėjo galimybę persikvalifikuoti. Kai kurie jų persikvalifikavo dar-bui kituose sektoriuose, pavyz-džiui, buhalterijos ir projektų valdymo srityse. Kiti nusprendė pagerinti savo mokymo gebė-jimus ir pradėti mokyti naujų dalykų bei vyresnes klases.

Patikimos viešosios paslaugos

Iškilus grėsmei prarasti darbą, dažnai pir-miausia pagalbos kreipiamasi į viešąsias įdarbinimo tarnybas. Jos atlieka esminį vai-dmenį, padėdamos žmonėms grįžti į darbo rinką ir suteikdamos informacijos apie moky-mosi galimybes. Kai kuriais atvejais, ypač mažiau išsivysčiusiuose regionuose, šioms tarnyboms būtina pagerinti savo paslaugų, teikiamų darbo ieškantiesiems ir kitiems asmenims, kokybę. ESF projektais daugel-lyje šalių padedama gerinti viešųjų paslaugų kokybę rengiant personalo mokymus, diegiant naujas kompiuterizuotas sistemas ir gerinant strateginį planavimą bei organizavimą, daž-nai bendradarbiaujant su kitomis ES šalimis, galinčiomis pasidalinti savo patirtimi.

Švietimo ir mokymo galimybių gerinimas

Aukštos kvalifikacijos darbo vietų santykis užimtumo rinkoje didėja, tačiau mažėja žemos kvalifikacijos darbų paklausa. Numatoma, kad ši tendencija išliks ir ateityje. Tai dar viena svarbi priežastis, kodėl ESF remia geresnę švietimo kokybę ir platesnes profesinio mokymo galimybes. ESF lėšos skiriamos visam švietimo ir mokymo sektoriui – nuo pradinio iki aukštojo išsilavinimo ir mokymosi visą gyvenimą įvairaus amžiaus darbuotojams. Aukštesnė švietimo kokybė turi ir kitų privalumų: kvalifikuoti žmonės per savo profesinės veiklos metus uždirba daugiau nei tie, kurie turi mažai gebėjimų ir žemesnę kvalifikaciją arba visai jų neturi.

ESF projektais tobulinamos mokyklinio švietimo sistemos, atnaujinant mokymo programas, diegiant IT sistemas, gerinant mokytojų gebėjimus ir skatinant tėvus aktyviau dalyvauti savo vaikų švietime. Įvairia veikla siekiama sumažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių. Neįgiję kvalifikacijos jauni žmonės turi labai mažai darbo perspektyvų, todėl skatindamas jaunuolius užbaigti mokyklą, ESF užtikrina jiems geresnes įsidarbinimo galimybes. Tačiau ši veikla vykdoma ne tik mokyklose. Aukštojo mokslo srityje ESF stiprina ryšius tarp universitetų ir verslo pasaulio, siekdamas užtikrinti, kad jaunuoliai įgytų aktualių ir paklausių gebėjimų, padėsiančių jiems gauti perspektyvius darbus.

ESF, finansuodamas veiklą visoje ES, padeda žmonėms įgyti gebėjimų, reikalingų gauti darbą ir pagerinti įsidarbinimo galimybes. Mokymus ir gebėjimus remiantys projektai apima daug įvairių veiklos sričių: nuo specializuotų konkrečioms įmonėms skirtų projektų, suteikiančių darbuotojams naujų gebėjimų, iki šalies mastu vykdomų valstybės finansuojamų programų, užtikrinančių darbuotojams ir darbo ieškantiems asmenims pasirinkimo laisvę. ESF taip pat skatina mokymąsi visą gyvenimą, suteikdamas darbuotojams galimybę prisitaikyti prie naujų profesinių reikalavimų.

Finansuojant švietimą ir mokymo kursus visiems žmonėms, ESF labiausiai remia žemos kvalifikacijos arba jos visai neturinčius asmenis.

Geresnių perspektyvų jaunimui skatinimas

Finansinė krizė ypač neigiamai paveikė jaunų asmenų užimtumą, sužlugdydama jų siekius ir keldama grėsmę ekonomikos augimui ateityje. Kasmet daugiau nei 3 milijonai jaunuolių dalyvauja įvairiuose ESF projektuose, kurių metu įgyja naujų, darbdaviams aktualių gebėjimų, palengvinančių darbo paieškas. Mokymo ir kuravimo programos padeda žemos kvalifikacijos jauniems asmenims pagerinti savo gebėjimus ir perspektyvas gauti darbą. Turintieji aukštesnę kvalifikaciją įgyja papildomų gebėjimų, pavyzdžiui, valdymo arba informacinių technologijų srityse, dėl kurių tampa patrauklesni darbdaviams.

ESF skatina judumą: tūkstančiai jaunuolių darbo patirties ir kalbų gebėjimų įgyja užsienio šalyse. Taip pat fondas skatina gamybinės praktikos programas, kurios išplečia galimybes įgyti patirties darbo vietoje ir mokytis, siekiant įgyti darbdaviams svarbių gebėjimų.

Nauji gebėjimai vyresniems darbuotojams

Kasmet ESF padeda apie 500 000 vyresnių darbuotojų įveikti iššūkius, susijusius su diskriminacija dėl amžiaus ir būtinybe ilgiau dirbti. Vyresniems žmonėms sunku rasti darbą, nepaisant jų vertingos patirties. Todėl ESF projektai suteikia šiai žmonių grupei galimybę įgyti naujų gebėjimų, kurie pagerintų jų darbo perspektyvas ir padėtų pakeisti karjerą. Dirbantiems vyresniems asmenims mokymai praverčia tobulinant gebėjimus ir didinant savo įnašą, pavyzdžiui, rengiant jaunesnius darbuotojus. O mokymosi visą gyvenimą projektai visiems darbuotojams suteikia galimybę atnaujinti savo gebėjimus ir kompetenciją, padėdami pratęsti profesinę veiklą ir sustiprinti socialinį bei finansinį savarankiškumą.

Daugelis ESF projektų padeda įtikinti tradiciškai mažančius mažas ir vidutines įmones bei vadovus įtraukti versliu jaunuos žmones į naujas įmonės veiklos rūšis, kad šie skatintų inovacijas, kurdami naują dizainą bei technologijas ir ieškodami naujų eksporto rinkų.

Pagalba tiems, kam jos reikia

Nors Europa yra vienas labiausiai pasiturinčių regionų pasaulyje, 16% jos piliečių – apie 80 milijonų žmonių – gyvena skurde. Daugelis jų yra bedarbiai, neturi motyvacijos ieškoti darbo, arba priklauso palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms. Tai – vieniši tėvai, turintys su vaikų priežiūra susijusių išpareigojimų, asmenys su negalia, kurių galimybės mis nepasitiki darbdaviai, neseniai atvykę ir prastai kalbą mokantys imigrantai ir atvirai diskriminuojamos mažumos, pavyzdžiui, romai. Nors socialinės apsaugos sistemos labai palengvina šių žmonių dalį, daugeliui geresnis sprendimas būtų užimtumas ir jo užtikrinamas savarankiškumas bei socialiniai privalumai.

Iš 11 milijonų žmonių, kuriems ESF padeda kiekvienais metais, 900 000 yra imigrantai arba etninių mažumų atstovai, kaip antai romai.

Kiekvienais metais ESF projektai padeda apie 400 000 asmenų su negalia, dažnai bendradarbiaujant su potencialiais darbdaviais ieškant lanksčių sprendimų, pavyzdžiui, darbo vietų pritaikymo arba socialinių įmonių kūrimo, kad neįgalūs darbuotojai galėtų susirasti pagal jų negalią tinkamą darbą. Darbo ieškantiems imigrantams ESF padeda tobulinti kalbos gebėjimus ir užtikrinti, kad būtų pripažinta jų kvalifikacija. Norint paskatinti romų integraciją į Europos visuomenę, būtina gerinti jų darbo perspektyvas sprendžiant švietimo, užimtumo, lyčių lygybės ir sveikatos klausimus.

Kuo geresnės galimybės pasinaudoti vaikų priežiūros paslaugomis, tuo didesnis moterų užimtumas. Tai įrodo, kokį svarbų vaidmenį šios paslaugos atlieka gerinant moterų galimybes įsidarbinti.

Kitas prioritetas yra parama dirbančioms moterims. Siekiama išplėsti galimybes naudoti vaikų priežiūros paslaugomis, kad moterys galėtų greičiau grįžti į darbo rinką. Taip pat jos skatinamos mokytis naujas galimybes atveriančių techninių ir IT gebėjimų, o sėkmingai dirbančios verslininkės raginamos mokytis kitas moteris, taip pat pageidaujantias imtis verslo. Kasmet ESF padeda apie 5,7 milijono moterų pagerinti savo darbo perspektyvas.

Parama verslininkams ir naujų darbo vietų kūrimui

Įmonės atlieka esminį, darbdavio, vaidmenį. Iš maždaug 23 milijonų Europoje įsikūrusių bendrovių, 99 % yra mažos įmonės, sudarančios du trečdalius darbo vietų privačiame sektoriuje – štai kodėl ESF remia verslumą. Tačiau yra ir kita priežastis: padedant palankių sąlygų neturintiems asmenims įkurti verslą, skatinamas jų savarankiškumas, taigi, yra ir akivaizdžių socialinių privalumų. Žodžiu „verslininkas“ galima apibrėžti daugelį žmonių: motiną, norinčią pradėti internetinį verslą namuose, patirties turintį imigravusį dekoratorių, siekiantį įkurti mažą įmonę ir įdarbinti kelis draugus, arba mokslininkų grupę, norinčią rinkoje pristatyti naują technologiją. Visiems šiems žmonėms ESF suteikia daug galimybių, kaip antai vadybos mokymą, konsultacijas tvarkant įmonės steigimo formalumus ir pradedant veiklą, darbuotojų mokymą, galimybę užmegzti ryšius su kitais verslininkais ir reikiamą paramą eksportuojant gaminius bei plečiant veiklą užsienio šalyse.

ESF užtikrina ne tik mokymus ir konsultacijas. Daugeliui naujų verslininkų sunku gauti kapitalo, būtino ankstyvajame bendrovės veiklos etape. Komerčiniai bankai vengia skolinti naujoms mažoms įmonėms, nes mano, kad jos pernelyg rizikingos. Todėl daug ESF projektų siekia teikti mikropaskolas smulkiems verslininkams. Šiuos mikrofinansų projektus galima vykdyti tam tikrame pasirinktame regione arba skirti konkrečioms grupėms, pavyzdžiui, imigrantams arba jauniems asmenims. Europos lygiu mikrofinansų priemonė „Progress“ bendradarbiauja su mikropaskolų teikėjais valstybėse narėse ir teikia iki 25 000 eurų dydžio paskolas verslininkams bei naujoms įmonėms visoje Europos Sąjungoje.

PRAKTIŅĖ INFORMACIJA

Kas gali gauti ESF finansavimą?

ESF finansavimas teikiamas per valstybes nares ir regionus, t. y. ESF nefinansuoja projektų tiesiogiai iš Briuselio. ESF programos įgyvendinamos per atskirus projektus, kuriuos vykdo įvairios dalyvaujančios organizacijos, pavyzdžiui, viešojo administravimo institucijos, nevyriausybinės organizacijos ir socialiniai partneriai, aktyviai veikiantys užimtumo ir socialinės įtraukties srityse.

Susidomėjusios organizacijos turėtų susisiekti su ESF vadovaujančia institucija savo šalyje arba regione.

Iš kur gaunamos ESF lėšos?

ESF finansavimo lėšos skiriamos iš Europos Sąjungos biudžeto ir papildomos nacionaliniais šaltiniais. ESF tenka daugiau nei 10% viso ES biudžeto. 2007–2013 m. laikotarpiu ESF biudžetą sudaro 75 milijardai eurų arba beveik 10 milijardų eurų per metus.

KOKIA YRA ESF ATEITIS?

2014–2020 m. laikotarpiu ESF išliks pagrindinė ES priemonė, investuojanti į žmogiškąjį kapitalą. ESF ir toliau teiks konkrečią paramą žmonėms, ieškantiems darbo arba rizikuojantiems jo netekti. Pasitelkdamas švietimą ir mokymus, ESF skatins konkurencingą Europos darbo jėgą. Be to, fondas stiprins pastangas kovojant su skurdu ir socialine pažeiđiamų asmenų atskirtimi, pavyzdžiui, žemos

kvalifikacijos žmonių, etninių mažumų (kaip antai romų), pagyvenusių asmenų, vienišų tėvų arba migrantų. Galiausiai fondas rems institucinių gebėjimų formavimą. Siekiant padidinti šių priemonių poveikį, parama bus sutelkta į ribotą prioritetų skaičių pagal Europos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos nuostatus ir bendras pastangas įveikti ekonominės krizės padarinius.

Europos Komisija

Europos socialinis fondas: investicijos į žmones - Apie fondą ir jo vaidmenį

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2012 — 8 p. — 14,8 × 21 cm

ISBN 978-92-79-23811-6

doi:10.2767/64532

KAIP ĮSIGYTI ES LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- Europos Sąjungos atstovybėse arba delegacijose. Jų adresus rasite svetainėje: <http://ec.europa.eu> arba sužinosite kreipęsi faksu: +352 2929-42758.

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Prenumeruoti leidinius (pvz., metines Europos Sąjungos oficialiojo leidinio serijas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos rinkinius) galite:

- tiesiogiai iš Europos Sąjungos leidinių biuro platintojų (http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm).

Šioje brošiūroje pristatomas Europos socialinis fondas: paaiškinama, kas jis yra ir kokį vaidmenį atlieka, kaip ESF veikla padeda daugeliui žmonių visoje Europoje įgyti naujų gebėjimų ir pagerinti darbo perspektyvas.

Šią brošiūrą papildė 27 šalių informaciniai biuleteniai – po vieną kiekvienai ES valstybei narei. Juose pateikta kiekvienai šaliai aktuali informacija apie ESF finansavimo prioritetus ir programas bei realių projektų pavyzdžiai, iliustruojantys, kaip ESF finansavimas skatina galimybes įsidarbinti ir socialinę sanglaudą.

Norėdami daugiau sužinoti apie Europos socialinį fondą ir kaip jis padeda Europos piliečiams, ypač jūsų šalyje, apsilankykite ESF svetainėje <http://ec.europa.eu/esf/>

